

Bilaga 5 – Förändringar inom avfallslagstiftningen

Insamling av returpapper

Regeringen beslutade i december 2020 att producentansvaret för returpapper (tidningar) ska tas bort och att kommunen ska ta över ansvaret för att samla in och materialåtervinna returpappret från 2022. När kommunen tar över ansvaret kommer insamlingskostnaderna finansieras med avfallstaxan.

Insamling av förpackningar

Den 1 januari 2023 införs nya regler för insamling av förpackningar i Sverige. Insamlingen blir då tillståndspliktig och den som fått ett tillstånd ska bekosta och driva insamlingssystemet, medan kommunen behåller stor del av informationsansvaret.

De nya reglerna innebär att vanligt förekommande förpackningar ska samlas in bostadsnära och redan från starten ska 60 % av landets bostadsfastigheter erbjudas systemet. Därefter ska systemet vara helt infört i april 2025. Stora förpackningar och verksamheternas förpackningar omfattas inte av bostadsnära insamling, utan den som har tillstånd ska istället erbjuda lättillgängliga insamlingsplatser. Flera entreprenörer kommer ha möjlighet att samla in verksamheternas förpackningar, då den insamlingen endast kommer vara anmälningspliktig.

Förändringen innebär att kommunen inte längre själv har möjlighet att bygga upp ett insamlingssystem för förpackningar. Det finns möjlighet att samordna kommunens insamling av rest- och matavfall samt returpapper, med insamlingen av förpackningar, genom att kommunen skriver ett avtal om att utföra insamlingen på uppdrag av det tillståndspliktiga systemet.

Bostadsnära insamling kommer innebära både insamling i direkt anslutning till bostaden och kvartersnära.

Både FTI och TMR ansökte om tillstånd under våren 2020 för att samla in förpackningar enligt den nya förordningen. Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) genomförde ett digitalt samråd med Tranås kommun i december 2019. Enligt tidsplanen skulle Tranås kommun erbjudas bostadsnära insamling till 2025. Naturvårdsverket avslag båda ansökningarna med hänvisning till att de inte klarade anslutningsgraden på 60 % vid starten.

Skatt på avfallsförbränning

1 april 2020 infördes skatt på förbränning av avfall. Skatten är 75 kr/ton avfall under 2020, 100 kr/ton 2021 och därefter 125 kr/ton. Biobränsle och farligt avfall är undantagna. Syftet med den nya skatten är att uppnå en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering, samt att minska klimatpåverkan från avfallsförbränning.

Det finns en stor potential att minska hushållens restavfall. En förpackning som sorteras fel kommer när den nya skatten införs i princip få en trippel avgift för avfallshanteringen. Först vid inköp av varan, sen kommunens behandlingskostnad och därefter skatt på förbränningen. Att sortera rätt blir därför mycket viktigt för både miljön och ekonomin.

Nya EU-regler om avfall

Under 2020 infördes en del ändringar i den nationella avfallslagstiftningen eftersom flera av EU:s direktiv om avfall har ändrats. Syftet med ändringarna är att minska avfallsmängderna och främja en cirkulär ekonomi.

Direktiven handlar bland annat om krav på källsortering av bygg- och rivningsavfall, förbud att förbränna avfall som samlats in för återvinning, separat insamling av textil och farligt avfall samt återvinningsmål till 2025, 2030 och 2035.

Direktiven införlivas i svensk lagstiftning under 2020 och ändringarna kommer sedan genomföras under en sexårsperiod.

Exempel på förändringar som infördes 1 augusti 2020 är att begreppet hushållsavfall ersattes med kommunalt avfall. Information om att förebygga avfall och att underlätta insamling och sortering av saker som kan återanvändas får bekostas av avfallstaxan.

Det har även införts krav på källsortering för allt bygg- och rivningsavfall. Avfallet ska sorteras i fraktionerna: trä, mineral, metall, glas, plast och gips och när avfallet lämnas på återvinningscentralen ska fraktionerna samlas in var för sig. Kommunen kommer få ett utökat ansvar för hushållens bygg- och rivningsavfall från 2023. Då ingår även avfall från större renoveringar och rivningar när det utförs av privatpersoner.